

Πρωτοπρεσβυτέρου π. Θεοδώρου Ζήση
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ἑπόμνημα

γιὰ τὴν ἀπόρριψη τοῦ συνοδικοῦ κειμένου
«Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον»

Μ
Ε
Ρ
Ο
Σ

Π
Ρ
Ω
Τ
Ο

1. Πρῶτοι χωρὶς ἴσους οἱ Προκαθήμενοι. Ὑποκαθιστοῦν τὸ σῶμα τῶν Ἐπισκόπων
2. Πρῶτο σὲ σημασία καὶ κινδύνους τὸ θέμα: «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον»
3. Ἡ ἐκκλησιολογικὴ ἀνατροπὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος διεκδικεῖ πανορθόδοξη ἔγκριση
4. Προέλευση τοῦ συνοδικοῦ κειμένου καὶ κρυφῆς ἐπιδιώξεις του
5. Ἡ πανθομολογούμενη ἀποτυχία τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων
6. Ἀντὶ νὰ ἀναφερθοῦν στὴν ἀποτυχία τῶν Διαλόγων τὴν ἔκρουσαν
7. Ἀποκρύπτουν τὶς δυσμενεῖς ἐξελίξεις στὸν χῶρο τοῦ Οἴκου-μενισμού καὶ μεθοδεύουν τὴν πανορθόδοξη ἀποδοχὴ του
8. Σημαντικοὶ σταθμοὶ τοῦ ἀντιοικουμενιστικοῦ ἀγῶνος τῶν τελευταίων ἐτῶν
9. Προσθαφαιρέσεις καὶ ἀλλαγές στὸ συνοδικὸ κείμενο προβάλλουν τὴν ἐκκλησιολογικὴ μας ταυτότητα
10. Τὸ παναιρετικὸ «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν» ἀποτιμᾶται θετικὰ
11. Νεοεποχίτικος συγκρητισμὸς ἐπικίνδυνος στὰ κείμενα τοῦ Π.Σ.Ε.
12. Ἡ σκοτεινὴ καὶ γριφώδης παράγραφος 20. Ἡ ἐκκλησιαστικὴτητα καὶ τὸ βάπτισμα τῶν αἵρετικῶν
13. Τὰ φρικτὰ κείμενα τοῦ Πόρτο Ἀλέγκρε καὶ τοῦ Πουσάν ἐγκρίνει ἡ Σύνοδος, ἀλλὰ τὸ κρύβει
14. Ἡ ἀστονομικὴ καὶ τρομοκρατικὴ παράγραφος 22
15. Γιὰ τὶς συμπροσευχές οὔτε κουβέντα
16. Ἐπίλογος

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

Ἐν ὄψει τῆς λεγομένης Μεγάλης Πανορθοδόξου Συνόδου τοῦ 2016

Ἑπόμνημα γιὰ τὴν ἀπόρριψη τοῦ συνοδικοῦ κειμένου «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον» *

Μέρος Πρῶτο

*Πρωτοπρεσβυτέρου π. Θεοδώρου Ζήση,
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*

1. Πρῶτοι χωρὶς ἴσους οἱ Προκαθήμενοι.

Ἑποκαθιστοῦν τὸ σῶμα τῶν Ἐπισκόπων

Ἐπὶ ἓνα αἰῶνα σχεδιάζουν καὶ προσπαθοῦν ἐξωεκκλησιαστικὰ κέντρα νὰ προωθήσουν τὸν συγκρητιστικὸ Οἰκουμενισμὸ καὶ νὰ τὸν νομιμοποιήσουν χρησιμοποιώντας ἡγετικές μορφές ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, κληρικούς καὶ θεολόγους, οἱ ὅποιοι εἴτε συνειδητὰ καὶ ἐκ πεποιθήσεως εἴτε ἀπὸ ἄγνοια καὶ καλὴ πρόθεση, συμμαχοῦν καὶ συνεργάζονται στὴν ἐκθεμελίωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν παρεμπόδιση τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπειδὴ παρὰ τὶς προσπάθειές τους δὲν ἔχουν καταφέρει σημαντικὰ ἀποτελέσματα, ὅπως οἱ ἴδιοι ὁμολογοῦν, ἔχουν ἐναποθέσει τώρα τὶς ἐλπίδες τους καὶ πράττουν τὸ πᾶν μὲ ταπεινωτικές ὑποχωρήσεις καὶ παραχωρήσεις, ἀντισυνοδικές καὶ ἀπολυταρχικές μεθοδεύσεις, ὥστε πάση θυσίᾳ νὰ συνέλθει ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος καὶ νὰ ἐπιβάλλει θεσμικὰ καὶ ἐπίσημα τὸν ἀπορριπτόμενο

(*) Πηγή: http://aktines.blogspot.gr/2016/03/blog-post_88.html • Ἐπιμέλ., ὑπέριτλ., παράγρ., ἔντονα ἡμέτ.

ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ πλήρωμα παναιρετικὸ Οἰκουμενισμό.

Κανένας ὅμως μὲ ὀρθόδοξη εὐαισθησία καὶ αὐτοσυνειδησία δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸν ὀρισμὸ πὸ ἐδῶσε γιὰ τὴν παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ὁ Ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, ὁ ὁποῖος μὲ θεῖο φωτισμὸ περιέγραψε προφητικὰ τὸν μεγάλον αὐτὸ κίνδυνον πὸ διατρέχει ἡ Ἐκκλησία, γι' αὐτὸ καὶ τὸν παραθέτουμε:

«Ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι κοινὸν ὄνομα διὰ τοὺς ψευδοχριστιανισμούς, διὰ τὰς ψευδοεκκλησίας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Μέσα του εὐρίσκεται ἡ καρδιά ὄλων τῶν ἐνρωπαϊκῶν οὐμανισμῶν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Παπισμὸν. Ὅλοι δὲ αὐτοὶ οἱ ψευδοχριστιανισμοί, ὅλοι αἱ ψευδοεκκλησίαι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μία αἵρεσις παραπλεύρως εἰς τὴν ἄλλην αἵρεσιν. Τὸ κοινὸν εὐαγγελικὸν ὄνομά τους εἶναι ἡ παναίρεσις»¹.

Κανένας ἐπίσης, πολὺ περισσότερο, δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἀρνητικὴν στάση τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στὶς αἱρέσεις, στοὺς αἰρετικούς καὶ ψευδοδιδασκάλους, οὔτε νὰ γκρεμίσει τὰ κανονικὰ ὄρια τῆς Ἐκκλησίας μὲ μία διεύρυνσή τους, ὥστε μέσα τους νὰ περιληφθοῦν ὡς ἐκκλησίες καὶ οἱ αἱρέσεις, κατόπιν δὲ καὶ οἱ ἄλλες θρησκείες, γιὰ νὰ ἰδρυθεῖ, ἢ πανθρησκεία τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ ἀντὶ τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας νὰ ὀδηγοῦνται οἱ ἄνθρωποι στὴν ἀπώλεια.

Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ ζήτημα εἶναι πολὺ σοβαρὸ μὲ ἀνυπολόγιστες σωτηριολογικὰς συνέπειες, οἱ δὲ κίνδυνοι κρύβονται κάτω ἀπὸ τὰ ἀπατηλὰ συνθήματα τῆς ἀγάπης, τῆς καταλλαγῆς, τῆς ἐνότητος, τῆς εἰρήνης, ὡσὰν νὰ ἐστεροῦντο αὐτὲς τὶς ἀρετὲς οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες, πὸ κατεδίκασαν καὶ ἀναθεμάτισαν μὲ αὐστηρότητα τὶς αἱρέσεις καὶ τοὺς αἰρετικούς, πρέπει νὰ ἐξετάσουμε μὲ ἀκρίβεια καὶ ὑπευθυνότητα, ἂν ἡ μέλλουσα νὰ συνέλθῃ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀκολουθεῖ αὐτὴν τὴν Ἀποστολικὴν καὶ Πατερικὴν γραμμὴν, ἢ πορεύεται ἐπὶ ἄλλης ὁδοῦ ξένης καὶ ἀλλοτρίας.

* * *

Τελευταῖος σταθμὸς στὴν ἀσυνήθιστα μακρὰ πορεία τῆς Συνόδου, πὸ καὶ μόνον γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μᾶς ἐμβάλει σὲ ἀνησυχίες, γιὰτὶ εἶναι πρωτόγνωρη στὴν συνοδικὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ἦταν ἡ Σύναξις τῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἄγνωστος καὶ ἀμάρτυρος θεσμὸς, πὸ ὑποκαθιστᾷ τὴν συνοδικὴν λειτουργία τοῦ σώματος τῶν ἐπισκόπων, ἢ ὁποῖα συνήλθε στὸ

1. Μ Ἀρχιμ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ (τώρα, Ἁγίου), Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενισμός, Θεσσαλονίκη 1974, σελ. 224.

Σαμπεζύ της Γενεύης (21-28 Ίανουαρίου, 2016), και ἀπὸ τὰ δέκα θέματα πὸ ἐῖχαν προετοιμασθῆ νὰ ἀπασχολήσουν τὴν Σύνοδο ἐπέλεξε, χωρὶς τὴν γνώμη τῶν τοπικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὲ πρωτεῖο ἐξουσίας τῶν προκαθημένων (*primi sine paribus*), νὰ ἔλθουν στὴν Σύνοδο τὰ ἑξί: **α)** Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν σύγχρονο κόσμος, **β)** Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά, **γ)** Τὸ Ἀυτόνομον καὶ ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ, **δ)** Τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ τὰ κωλύματα αὐτοῦ, **ε)** Ἡ σπουδαιότης τῆς νηστείας καὶ ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον καὶ **στ)** Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον.

Δὲν θὰ ἐξηγήσουμε, γιατί κυριολεκτικὰ τὴν τελευταία στιγμή ἀφαιρέθηκε τὸ θέμα τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τοῦ Πασχαλίου, πὸ καὶ μόνο του, ὡς φλέγον καὶ ἐπεῖγον, θὰ δικαιολογοῦσε τὴν τάχιση σύγκληση Οἰκουμενικῆς Συνόδου, γιὰ νὰ θεραπεύσει τὸ τραῦμα καὶ τὸ σχίσμα πὸ προκάλεσε ἡ μονομερής, χωρὶς πανορθόδοξη ἀπόφαση, ἡμερολογιακὴ μεταρρύθμιση, στὴν ὁποία προέβη τὸ 1924 ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη μόνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Αὐτὸ θὰ ἀποτελέσει θέμα τῆς εἰσηγήσεώς μας στὴν προγραμματισθεῖσα καὶ ἐξαγγελθεῖσα ἐπιστημονικὴ-θεολογικὴ Ἡμερίδα, πὸ συνδιοργανώνουν στὸν Πειραιᾶ, στὶς 23 Μαρτίου τρέχοντος ἔτους, Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Σύναξις Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν².

Ὅτε θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν ἀποτίμησι τῶν ἄλλων θεμάτων, πὸ ἀναφέρονται στὸν ἐσωτερικὸ βίον τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοροῦν στὸ ἦθος καὶ στὴν ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία, μολονότι καὶ εἰς αὐτὰ ὑπάρχουν ἀστοχίες, πολλὰ ἀπὸ τίς ὁποῖες ἐπισημάνθησαν ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν τοπικῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν, παρέμειναν ὅμως ἀδιόρθωτες.

2. Πρῶτο σὲ σημασία καὶ κινδύνους τὸ θέμα:

«Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον»

Θὰ ἐπικεντρώσουμε τὸ ἐνδιαφέρον μας στὸ ἕκτο καὶ τελευταῖο, ἀλλὰ πρῶτο σὲ σημασία καὶ ἐπικινδυνότητα θέμα πὸ τιτλοφορεῖται «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν

2. Συνδιοργανώνουν τὴν Ἡμερίδα οἱ Ἱερὰς Μητροπόλεις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, Γλυφάδας, Κυθήρων, Πειραιῶς καὶ ἡ Σύναξις Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν.

χριστιανικὸν κόσμον», διότι ὅλη ἡ ἱστορία τῆς Συνόδου γύρω ἀπὸ αὐτὸ περιστρέφεται, αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι ἡ καρδιά τῆς Συνόδου. **Μ**ὲ συννηθισμένη λαϊκὴ ἔκφραση θὰ λέγαμε ὅτι «αὐτὸ εἶναι ὅλα τὰ λεφτά». ὅλη ἡ ἀξία ἢ ἀπαξία τῆς Συνόδου θὰ εξαρτηθεῖ ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις ποῦ θὰ πάρει ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου κειμένου, ἂν θὰ ἀναγνωρισθεῖ ὡς μία Ὁρθόδοξη Σύνοδος ποῦ συνεχίζει τὴν γραμμὴ τῶν προηγουμένων συνόδων ἀπέναντι στὶς αἱρέσεις ἢ ἂν θὰ εἶναι μία ψευδοσύνοδος, ὅπως τόσες ἄλλες στὸ παρελθόν, ποῦ θὰ ἀπορριφθεῖ ἀπὸ τὴν συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ὁμως προηγουμένως προκαλέσει διαιρέσεις καὶ σχίσματα. **Ἄ**ν τὸ προσυνοδικὸ κείμενο παραμείνει καὶ ἐγκριθεῖ ὡς ἔχει, θὰ συμβεῖ μὲ βεβαιότητα τὸ δεύτερο· καὶ ἐξηγούμεθα.

* * *

Ὁ τίτλος τοῦ θέματος ἐν πρώτοις «*Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον*» ἐκκλησιολογικὰ δὲν εἶναι ἀκριβής. Ἐκκλησιολογικὰ ἀκριβής θὰ ἦταν ὁ τίτλος «*Σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκομένους αἰρετικούς*».

Ἄν γιὰ λόγους ποιμαντικῆς διακρίσεως καὶ εὐγενείας, δὲν θέλαμε νὰ χαρακτηρίσουμε τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς ὡς αἰρετικούς καὶ νὰ γκρεμίσουμε τὶς γέφυρες τῆς προσέγγισης καὶ τοῦ διαλόγου, μολοντί ἡ καλύτερη καὶ πιὸ ἀποτελεσματικὴ μέθοδος διαλόγου εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅπως ἔπρατταν ὁ Κύριος, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ἐνῶ τὰ ἄλλα εἶναι κοσμικὴ καὶ ὑποκριτικὴ διπλωματία, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε «*Σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκομένους Χριστιανούς*».

Ἡ παράλειψη τοῦ ἐπιθέτου «Ὁρθόδοξου» δὲν σημαίνει ὅτι στεροῦμε τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ γνῶρισμα τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι αὐτὸ εἶναι αὐτονόητο· ἡ Ἐκκλησία εἶναι Ὁρθόδοξη, γι' αὐτὸ ἄλλωστε δὲν τὸ περιέλαβαν οἱ Πατέρες τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου στὸ ἐκκλησιολογικὸ ἄρθρο τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως.

Βοηθεῖ ὁμως ἡ παράλειψη νὰ γίνεῖ ἀντιληπτὸ ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν εἶναι μία ἀπὸ τὶς πολλὰς ἄλλες «Ἐκκλησίες», ποῦ χαρακτηρίζονται μὲ ἄλλα ἐπίθετα ὅπως «Καθολικὴ Ἐκκλησία», «Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία», «Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία», «Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία», ἀλλὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ μοναδικὴ καὶ μόνη ἀληθὴς Ἐκκλησία, κατὰ τὴν σύμφωνη καὶ ἀστασίαστη γνώμη τῶν Ἁγίων. **Δ**ὲν ὑπάρχουν ἄλλες ἐκκλησίες ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ διακριτικὴ ἐπίσης καὶ εὐγενικὴ φράση «*πρὸς τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκομένους Χριστιανούς*» δὲν ἔχει ἐκκλησιολογικὸ πρόβλημα,

διότι αὐτὸ εἶναι τὸ ζητούμενο στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδο:

Νὰ δείξει ὅτι ὑπάρχουν ὅρια στὴν Ἐκκλησία, καὶ ὅσοι εὐρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια αὐτά, γιὰ νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἐκκλησίας, μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ εὐρεθοῦν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ἀποκηρύξουν τὶς αἱρέσεις καὶ τὶς πλάνες τους καὶ νὰ ἐπιστρέψουν ὡς πλανηθέντα πρόβατα εἰς τὴν Μίαν Ποίμνην, ὑπὸ τὸν Ἕνα Ποιμένα Χριστόν, νὰ ἐπανέλθουν καὶ νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τὴν Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ὅπως εὐχόμεσθε οἱ ἱερεῖς μετὰ τὸν καθαγιασμό τῶν Τιμίων Δώρων στὴν λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου, λέγοντες *«τοὺς πεπλανημένους ἐπανάγαγε καὶ συναψον τῇ Ἁγίᾳ Σου, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ»*.

Πουθενὰ στὰ ἀγιογραφικὰ καὶ πατερικὰ κείμενα δὲν ὑπάρχει ἡ ἰσοπεδωτικὴ οἰκουμενιστικὴ εὐχὴ καὶ ἐπιθυμία γιὰ *«ἐνωση τῶν ἐκκλησιῶν»*, διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐνωμένη, ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι κάτι ζητούμενο, ἀλλὰ εἶναι δεδομένη· ὑπάρχει ὡς ζητούμενο ἡ *«ἐνωση μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν»* τῶν ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκομένων αἱρετικῶν καὶ σχισματικῶν, καὶ αὐτὸ θὰ ἔπρεπε κατ' ἀκρίβειαν νὰ ἐκφράζει ὁ τίτλος τοῦ προσυνοδικοῦ κειμένου: *«Σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκομένους αἱρετικούς»*.

Ἦ ὑπάρχει ἐπίσης καὶ ἄλλη οἰκουμενιστικὴ παγίδα ἡ *κουτσουλιά* στὸν τίτλο τοῦ προσυνοδικοῦ κειμένου *«Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον»*. **Ἦ**ς εὐρύτερη ἐνότητα θεωρεῖται ὄχι ἡ Καθολικὴ, ἡ οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν ὅλα τὰ ὑγιῆ μέλη, ἀλλὰ ὁ «Χριστιανικὸς κόσμος»· αὐτοῦ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς πλάνης ἓνα μέρος εἶναι ἡ «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία» καὶ πρέπει νὰ δοῦμε ποιὲς εἶναι οἱ σχέσεις τῆς πρὸς τὸν «λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον», πὺρ παρῳσιάζεται ἔτσι οὐδέτερα καὶ ἰσοπεδωτικά.

3. Ἡ ἐκκλησιολογικὴ ἀνατροπὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος

διεκδικεῖ πανορθόδοξὴ ἔγκριση

Αὐτὴ ἡ οὐδέτερη καὶ ἰσοπεδωτικὴ ἐκκλησιολογία, ἄγνωστη στὴν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἄρχισε νὰ ἀναπτύσσεται ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, μετὰ ἀνατροπὴ ὅλης τῆς προηγουμένης Παραδόσεως καὶ μετὰ καύχησιν μάλιστα τῶν Οἰκουμενιστῶν κληρικῶν καὶ θεολόγων γι' αὐτὴν τὴν νέα θεώρηση³.

3. Ὁ Μ. Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Τσέτσης, στὸ ἔργο του «Οἰκουμενικὸς Θρόνος καὶ Οἰκουμένη. Ἐπίσημα Πατριαρχικὰ Κείμενα» (Ἐκδόσεις «Τέρτιος»,

Μέχρι τότε ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ Μ. Φωτίου καὶ σταθερὰ ἀπὸ ὅλη τὴν Ἐκκλησία, ἰδιαίτερα ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ Μᾶρκο Ἐφέσου τὸν Εὐγενικὸ ὁ Παπισμὸς θεωρεῖται ὡς αἵρεση, ἐν πρώτοις μὲ τὴν συνοδικὴ καταδίκη τοῦ Filioque ἀπὸ τὴν Η΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τοῦ 879, τὴν ὁποία ὑπέγραψαν καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ πάπα, ἀπὸ τὴν σύμφωνη καὶ ὁμόφωνη γνώμη ὄλων τῶν μετὰ ταῦτα Ἁγίων Πατέρων (Consensus Patrum) ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλῆθος πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν κειμένων καὶ ἀποφάσεων ποὺ ἐγράφησαν καὶ ἐλήφθησαν στὴν Κωνσταντινούπολη τὸν 19ο αἰῶνα μὲ πανορθόδοξη σύνθεση. **Τὸ** ἴδιο, κατὰ μείζονα λόγο, ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν Προτεσταντισμὸ, ποὺ ὡς τέκνο τοῦ Παπισμοῦ κουβαλάει πολλὰ ἀπὸ τὶς αἱρέσεις του, ἐγέννησε ὁμως μετὰ τὴν αὐτονομίᾳ του ἄλλες μεγαλύτερες. **Γιὰ** τοὺς Μονοφυσίτες, ποὺ τοὺς ὠραιοποιήσαμε ὡς Ἀνατολικοὺς Ὀρθοδόξους, Προχαλκηδόνιους κ.τ.λ., καὶ μόνον ὡς αἰρετικούς δὲν τολμοῦμε πλέον νὰ τοὺς ὀνομάσουμε, ὑπάρχουν ἀμετάκλητες καὶ ἀλάθητες ἀποφάσεις Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ γενικὴ συμφωνία τῶν Ἁγίων Πατέρων ποὺ δὲν ἐπιτρέπουν καμμία νέα θεώρηση καὶ ἀλλαγή.

Καὶ ὁμως ἡ Κωνσταντινούπολη ἔκανε αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴ καὶ ἀνατροπὴ μὲ δύο πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ κείμενα, ἓνα τοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ Γ΄ τοῦ 1902 καὶ τὸ πιὸ ἀνατρεπτικὸ ἐκεῖνο τῆς πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1920 μὲ τοποτηρητὴ στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τὸν Προύσης Δωρόθεο. **Ἀποφεύγεται** πλέον ἡ χρῆση τῶν λέξεων αἵρεση καὶ αἰρετικοὶ τῶν προηγουμένων αἰώνων. **Τὸ** κείμενο τοῦ 1902 ζητᾶ ἀπὸ τοὺς προκαθημένους τῶν τοπικῶν Ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν νὰ σκεφθοῦν *«περὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι σχέσεων ἡμῶν μετὰ τῶν δύο μεγάλων τοῦ χριστιανισμοῦ ἀναδενδράδων, τῆς δυτικῆς δηλονοῦν καὶ τῆς τῶν διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίας»* καὶ *«πῶς ἂν εἶη δυνατὸν προλειᾶναι τῆς*

Κατερίνη 1989) ἀναφερόμενος στὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιο τοῦ 1902 ἐκτιμᾷ ὅτι «στὴν ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἀποτελεῖ τὴν πρώτη, στὸν εἰκοστὸ αἰῶνα, ἐκδήλωση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὲρ τῆς προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος». Χρησιμοποιώντας δὲ ἐκφραση τοῦ καθηγητοῦ Γερ. Κονιδάρη καμαρώνει ὅτι εἶναι «γραμμὴ μὲ νέον πνεῦμα» (σελ. 25). Τὸ ἴδιο πράττει μὲ λιγώτερο διπλωματικὴ γλώσσα καὶ ἡ Εὐαγγελία Βαρέλλα. Στὴ διδακτορικὴ τῆς διατριβῆς «Δι-ορθόδοξοι καὶ Οἰκουμενικαὶ Σχέσεις τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸν Κ΄ αἰῶνα» (Ἀνάλεκτα Βλατάδων 58, Θεσσαλονίκη 1994) ἐκτιμᾷ ὅτι τὰ κείμενα αὐτὰ τέμνουν «νέας ὁδοὺς» ποὺ καταλήγουν στὴν ἴδρυση τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» καὶ ὅτι ἐγκαταλείπονται ἢ «μισαλλοδοξία» καὶ «προκαταλήψεις αἰώνων» (σελ. 159).

πρὸς τοιοῦτο τέρμα ἄγρουσαν, ἀνώμαλον, τόγε νῦν, ὁδόν, ἐξευρεῖν τε σημεῖα συναντήσεως καὶ ἐπαφῆς ἢ καὶ ἀμοιβαίων θεμιτῶν παροράσεων»⁴.

Τὸ κείμενο τοῦ 1920 προχωρεῖ πολὺ περισσότερο. **Ε**κτὸς τοῦ ὅτι, ἀκόμη καὶ ἐξ ἀρχῆς, ἀναγνωρίζει ἐκκλησιαστικότητα στὶς ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας χριστιανικὲς κοινότητες, διότι ἀπευθύνεται «Πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», περιλαμβάνοντας ὅλη τὴν πανσπερμία τῶν αἱρέσεων μέσα στὴν Ἐκκλησία, ἐπιπροσθέτως ὀνομάζει καὶ τὶς ἐκ τῆς Δύσεως «ἐκκλησίες» σεβάσμιες, καὶ πιστεύει ὅτι «ἐπιβάλλεται ἵνα ἀναζωπυρωθῇ καὶ ἐνισχυθῇ πρὸ παντὸς ἡ ἀγάπη μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, μὴ λογιζομένων ἀλλήλας ὡς ξένας καὶ ἄλλοτριας, ἀλλ' ὡς συγγενεῖς καὶ οἰκείας ἐν Χριστῷ καὶ “συγκληρονόμους καὶ συσσώμους τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ”»⁵. Πλήρης παραδοχὴ τῆς ἐκκλησιαστικότητος τῶν αἱρέσεων ὡς συγγενεῖς τῆς Ἐκκλησίας καὶ συγκληρονόμους τῆς σωτηρίας, μὲ παρερμηνεῖα τοῦ παρατιθεμένου χωρίου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου⁶.

Απὸ τὸ πρῶτο οἰκουμενιστικὸ κείμενο τοῦ 1902 πέρασαν 114 χρόνια καὶ 96 ἀπὸ τοῦ 1920, καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ ἀνατροπὴ τῆς Ὁρθόδοξης ἐκκλησιολογίας δὲν κατορθώθηκε ἐπισήμως. **Α**

4. Προέλευση τοῦ συνοδικοῦ κειμένου καὶ κρυφὲς ἐπιδιώξεις του

Ἄς δοῦμε ὅμως πῶς προέκυψε τὸ συζητούμενο κείμενο καὶ ποιὲς εἶναι οἱ κρύφιεσ καὶ συγκεκαλυμμένες ἐπιδιώξεις του, οἱ νεοποχίτικες ἀσάφειες καὶ ἀντιφάσεις, ἡ ἀπουσία σαφοῦσ καὶ ἀκριβοῦσ λόγου, ὥστε ἡ ἀσάφεια νὰ ἐπιτρέπει ποικιλία ἐπιθυμητῶν ἐρμηνειῶν καὶ στοχεύσεων. **Η Γ'** Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις πὸν συνῆλθε στὴν Γενεύη (28 Ὀκτωβρίου-6 Νοεμβρίου 1986), στὴν ὁποία ἔλαβε μέρος καὶ ὁ γράφων ὡς σύμβουλος τῆς ἀντιπροσωπίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὑπῆρξε ὁμο-

4. Βλ. Ι. ΚΑΡΜΠΗ, *Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τόμος 2ος, Graz - Austria 1968, σελ. 1036-1037.

5. Αὐτόθι, σελ. 1056 «Μετὰ πόθου ἐκζητοῦντες καὶ ἀπεκδεχόμενοι τὴν κρίσιν καὶ τὴν γνώμην καὶ τῶν λοιπῶν τῶν τε κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀπανταχοῦ σεβασμίῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν».

6. Ἐφ. 3, 6.

λογουμένως ἀπὸ τὶς πιὸ ἐπιτυχεῖς καὶ ἀποδοτικὲς Διασκέψεις, διότι προετοίμασε τὰ τέσσερα ἀπὸ τὰ δέκα θέματα τῆς Συνόδου μὲ τὴν διατύπωση καὶ ἔκδοση τῶν σχετικῶν κειμένων: **α)** Ἡ σπουδαιότης τῆς νηστείας καὶ ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον, **β)** Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον, **γ)** Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ **δ)** Ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἄρσιν τῶν φυλετικῶν καὶ λοιπῶν διακρίσεων. **Τὰ** τέσσερα κείμενα παραπέμπονται τώρα στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδο ὡς τρία, μὲ συγχώνευση τῶν δύο καὶ ἀλλαγὴ τίτλου στὸ τέταρτο. **Τὸ** δ' κείμενο «Ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης κ.τ.λ.» ἄλλαξε τίτλο καὶ παραπέμπεται τώρα ὡς «Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ». **Τὸ** κείμενο «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις» συγχωνεύθηκε κακῶς μὲ τὸ κείμενο «Σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον». **Γ**ιατί ἐγίνε αὐτὴ ἡ συγχώνευση; **Ἦ**ταν λανθασμένη ἢ προηγουμένη ἐξέταση τῶν σχέσεων μὲ κάθε «ἐκκλησία» ξεχωριστά, περιλαμβάνουσα καὶ τὴν ἀποτίμησιν τῶν διμερῶν θεολογικῶν διαλόγων, καὶ ξεχωριστὰ μὲ τὸ «Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν» καὶ τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ πολυμερεῖς διαλόγους; **Τὰ** δύο κείμενα ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τους μέχρι σήμερα (1986-2016), ἐπὶ τριάντα ἔτη, ἔχουν ἀποκτήσει μία ταυτότητα ξεχωριστὴ καὶ ἔχουν γίνε ἐπ' αὐτῶν ποικίλες παρατηρήσεις, θετικὲς καὶ ἀρνητικὲς. **Γ**ιὰ ποιὸ λόγον ἐνοποιήθηκαν; **Σ**τὶς ἐπὶ μέρους ἐκκλησίαις ὑποβλήθηκαν καὶ ὑπῆρχαν ἐπὶ ἔτη ὡς ξεχωριστὰ κείμενα. **Ζ**ητήθηκε ἡ γνώμη τῶν ἐκκλησιῶν γιὰ τὴν ἐνοποίησίν τους; **Π**ολὸν περισσότερο μάλιστα, ὅταν ἐνημερώνονται προσφάτως οἱ ἱεραρχίαι τῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν γιὰ τὰ δύο κείμενα καὶ γνωρίζουν δύο ξεχωριστὰ κείμενα, ὅπως ἐγίνε μὲ τὴν ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποία ἐνημέρωσε στὶς 8 Ὀκτωβρίου 2014 ὁ μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος, ἐκπρόσωπος τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας στὶς προσυνοδικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ Διασκέψεις μὲ ἐκτενὴ εἰσήγησιν καὶ θέμα «Ἐνημέρωσις περὶ τῆς Μελλούσης Ἁγίας καὶ Μεγάλῃς Συνόδου». **Οἱ** ἀρχιερεῖς ἀπέκτησαν μίαν εἰκόνα ἀπὸ τὰ δύο κείμενα τελείως διαφορετικὴ, μὲ μεγαλύτερη πληρότητα, γιὰ τοὺς διεξαγόμενους θεολογικοὺς διαλόγους καὶ τὸ «Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν», ἀπὸ αὐτὴν ποὺ παρουσιάζει τώρα τὸ νέο κουτσορεμένο, ἐλλιπὲς καὶ ὠραιοποιημένο κείμενο.

Γιατί στὸ παρὰ πέντε τὴν τελευταία στιγμή, στὸ πιὸ κρίσιμο κείμενο τῆς Συνόδου ἔγιναν αὐτὲς οἱ ἐπεμβάσεις, χωρὶς τὴν γνώμη τῶν ἐκκλησιῶν; Δὲν πρόκειται γιὰ ἀπλὲς φιλολογικὲς ἢ ἐννοιολογικὲς παρεμβάσεις καὶ διορθώσεις, ἀλλὰ γιὰ ἀλλαγὴ τοῦ κειμένου μὲ προσθήκες καὶ ἀφαιρέσεις ὀλοκλήρων σελίδων καὶ παραγράφων, μὲ στόχο τὸ κρίσιμο αὐτὸ κείμενο νὰ περάσει εὐκολώτερα, καὶ νὰ ἐπικυρωθεῖ θεσμικὰ καὶ ἐπίσημα ἢ παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Καὶ ποιά εἶναι ἡ αἰτιολογία τῆς κολοβώσεως τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ κειμένου ποὺ δὲν πείθει οὔτε καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν Οἰκουμενιστῶν; Ὁ μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης, πρόεδρος τὰ τελευταία χρόνια τῶν προσυνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ Διασκέψεων στὴν εἰσήγησή του «Περὶ τῆς πορείας τῆς προετοιμασίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου», ποὺ παρουσίασε στὴν Σύναξη τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου (29.8.2015) στὸ Φανάρι, δὲν δίδει καμμία ἐξήγηση· λέγει ἀπλῶς ὅτι «Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε νὰ συνενώσῃ τὸ κείμενο τοῦτο μετὰ τοῦ προηγουμένου ὡς ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ περιεχομένου των», ἐνῶ δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῆς συνενώσεως, ἀλλὰ περὶ οὐσιαστικῶν ἀφαιρέσεων καὶ προσθηκῶν. Ὁ μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἐνθουσιαστικὰ καὶ ὀρθοδοξώτατα παρουσίασε τὰ δύο κείμενα στὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 2014, μέχρι σημείου κάποιοι ἀρχιερεῖς νὰ σχηματίσουν τὴν γνώμη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐνημερώσεως, ὅτι «πάει, πέθανε ὁ Οἰκουμενισμός», οὔτε ἀντέδρασε οὔτε ἐνημέρωσε τὴν Ἱεραρχία γιὰ τὶς οὐσιαστικὲς ἀλλαγὲς στὸ κείμενο. Ἀπλῶς, σὲ εἰσήγησή ποὺ ἔκανε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Βλατάδων, ὅπου συνεκλήθη συνέδριο μὲ θέμα «Πρὸς τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδο» (3-5 Δεκεμβρίου 2015), δικαιολογώντας τὴν συγχώνευση τῶν δύο κειμένων εἶπε: «Εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐπικαιροποιήσεως τῶν ἀπόψεων καὶ θέσεων ἐθεωρήθη ὀρθότερον ἢ ἐνοποίηση τῶν δύο κειμένων, ἐνῶ δὲν ἐτέθησαν παράγραφοι τῶν δύο προηγουμένων κειμένων, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονταν εἰς τὰς δράσεις καὶ εἰς τὰς ἐνεργείας ἐνίων ὀργάνων, κυρίως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν περιγραφικὴν πορείαν τῶν διαφόρων Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων. Ἡ ἀπάλειψις αὕτη ἐγένετο, διότι ἐθεωρήθησαν πλέον αἱ συγκεκριμέναι παράγραφοι ὡς ἀπλᾶ καὶ μόνον ἱστορικὰ ἀναφοραί, αἱ ὁποῖαι δὲν προσέφερόν τι τὸ σημαντικὸν ὡς πρὸς τὴν μελλοντικὴν θεώρησιν καὶ ἀξιοποίησιν πανορθόδοξως τοῦ νέου κειμένου». Τὸ ἐνοποιημένο κείμενο ἐτοίμασε ἡ «Εἰδικὴ Διορθόδοξῃ Ἐπιτροπῇ» ποὺ ἐπραγματοποίησε τὴν Α΄ Συνάντησιν στὸ Σαμπεζῦ

τῆς Γενεῦς ἀπὸ 29 Σεπτεμβρίου ἕως 4 Ὀκτωβρίου τοῦ 2014, τὸ ἐνέκρινε δὲ καὶ τὸ ὑπέγραψε ἡ Ε΄ Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξη Διάσκεψη (Γενεῦς, 10-17 Ὀκτωβρίου 2015), ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ μητροπολίτης Μεσσηνίας στὴν ἀναφερθεῖσα εἰσήγησή του στὸ συνέδριο τῆς Μονῆς Βλατάδων, ἀλλὰ καὶ ἄλλες πηγές. **Ἐξ** αὐτῶν γεννῶνται πολλὰ ἐρωτήματα γιὰ τὸν τρόπο τῆς προσυνοδικῆς ἐργασίας στὴν τελευταία φάση, ποῦ ἐγίνε ἡ δῆθεν ἐπικαιροποίηση, διόρθωση καὶ βελτίωση τῶν κειμένων. **Ὁ**μολογεῖται ἐν πρώτοις ἀπὸ τὸν μητροπολίτη Μεσσηνίας ὅτι ἀφαιρέθηκαν ἀπὸ τὸ κείμενο οἱ παράγραφοι ποῦ ἀφοροῦσαν στοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους καὶ στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, καὶ αὐτὸ ἦταν, κατὰ τὴν γνώμη μας ὁ κύριος στόχος τῶν ἀλλαγῶν, ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια. **Π**ροκύπτει, ὅμως καὶ κάτι ἄλλο ποῦ ἔχει σχέση μὲ τὴν σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα τῶν προσώπων ποῦ μᾶς ἐκπροσωποῦν στὶς Προσυνοδικές Ἐπιτροπές καὶ Διασκέψεις. **Ἡ** κολόβωση τῶν δύο κειμένων καὶ ἡ συγχώνευσή τους σὲ ἓνα ἐγίνε στὴν Α΄ Συνάντηση τῆς Εἰδικῆς Διορθόδοξης Ἐπιτροπῆς (29 Σεπτεμβρίου-4 Ὀκτωβρίου 2014). **Ἀ**μέσως μετὰ, πρὶν στεγνώσει ἡ μελάνη, ὅπως λέγαμε παλαιότερα, στὶς 8 Ὀκτωβρίου, τέσσερις μόλις ἡμέρες μετὰ, ὁ μητροπολίτης Μεσσηνίας ἐνημέρωσε τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν πορεία τῆς Συνόδου, καί, ἐνῶ μόλις εἶχε ἐπιστρέψει ἀπὸ τὴν Α΄ Συνάντηση τῆς Εἰδικῆς Διορθόδοξης Ἐπιτροπῆς, ὅπου κολοβώθηκαν καὶ ἐνοποιήθηκαν τὰ κείμενα, ἀπέκρυψε τὸ γεγονός καὶ παρουσίασε ξεχωριστὰ τὰ κείμενα μὲ ἀπαξιωτικὲς καὶ ὀρθῆς παρατηρήσεις γιὰ τοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους, οἱ ὁποῖες ὅμως πλέον δὲν εἶχαν καμμία ἀξία, ἀφοῦ τὰ περὶ Θεολογικῶν Διαλόγων εἶχαν ἀπαλειφθῆ. **Ἴ**σως βέβαια αὐτὸ ἐγίνε, διότι ὅλα αὐτὰ δὲν εἶχαν ἀκόμη ὀριστικοποιηθῆ καὶ ἐγκριθῆ ἀπὸ τὴν ἀναμενόμενη Ε΄ Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξη Διάσκεψη (Ὀκτώβριος 2015). **Ἐ**ἶχε ὅμως ὑποχρέωση νὰ ἐνημερώσει τὸ σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, γιὰ νὰ τοποθετηθοῦν ἐπὶ τῶν ἀλλαγῶν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ὥστε νὰ μεταφέρει τὶς ἐνδεχόμενες ἀντιδράσεις στὴν Ε΄ Προσυνοδικὴ Διάσκεψη καὶ ἀναλόγως νὰ ληφθοῦν οἱ ἀποφάσεις, πᾶγμα ποῦ δὲν ἐγίνε καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσι, ἐπὶ περιφρονησε καὶ ὑποτιμῆσει, πολλαπλῶς, τοῦ σώματος τῶν ἐπισκόπων. **Π**ρὸς τὶ ὅμως αὐτὴ ἡ ἀπόκρυψη, παραπληροφόρηση καὶ παραπλάνηση τῶν ἐπισκόπων;

5. Ἡ πανθομολογούμενη ἀποτυχία τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων

Οἱ οὐσιαστικοὶ λόγοι τῆς ἐνοποιήσεως καὶ συγχωνεύσεως τῶν

δύο κειμένων είναι προφανείς. **Α**ν τὰ δύο κείμενα παρέμεναν, ὅπως τὰ εἶχε καλῶς προετοιμάσει ἡ Γ΄ Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξη Διάσκεψη (1986), χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι ἦταν ἀλάνθαστα, ἢ μέλλουσα νὰ συνέλθει Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἦταν ὑποχρεωμένη, βάσει τοῦ κειμένου «*Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον*», ὅπου γινόταν ξεχωριστὴ ἀναφορὰ σὲ ὅλους τοὺς διμερεῖς θεολογικοὺς διαλόγους, νὰ κάνει πραγματικὴ ἐπικαιροποίησι τῶν ἀποτελεσμάτων, νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν ἀναντίρρητη καὶ πανθομολογούμενη ἀποτυχία τους, καὶ μὲ βάση αὐτὴν τὴν παραδοχὴ νὰ ἀποφασίσει τὴν συνέχιση ἢ τὴν διακοπὴ τους. **Π**οιὸς ὅμως ἀπὸ τοὺς Οἰκουμενιστὰς εἶναι ἔτοιμος νὰ πιεῖ αὐτὸ τὸ πικρὸ γι' αὐτοὺς ποτήρι; **Ο**ὶ διάλογοι κατ' αὐτοὺς πρέπει νὰ συνεχίζονται πάση θυσίᾳ, πρὸς χάριν τοῦ λαϊκοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὥστε ὁ ἀπληροφόρητος καὶ περιφρονημένος λαός, ὡς ἄλογα πρόβατα, νὰ πληροφοροῦνται ὅτι γίνονται διάλογοι καὶ «*θὰ τὰ βροῦμε*», θὰ γίνῃ ἡ «*ένωση τῶν ἐκκλησιῶν*» σύντομα. **Ε**νῶ π.χ. ἐξ αἰτίας τοῦ θέματος τῆς Οὐνίας, ὅπου οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ δὲν ἔκαναν οὔτε ἓνα βῆμα πίσω, διεκόπη ὁ Διάλογος ἐπὶ ἔτη, ἐν τούτοις συρτήκαμε ξανὰ ταπεινωμένοι στὰ πόδια τοῦ πάπα καὶ μὲ δική μας πρωτοβουλία, τοῦ πατριάρχου Βαρθολομαίου, ζητήσαμε νὰ ξαναρχίσει ὁ Διάλογος. **Π**οιὸς θὰ μπορούσε μέσα στὴν Σύνοδο νὰ ὑποστηρίξει τὸ κείμενο Διαλόγου γιὰ τὴν Οὐνία, στὸ Βalamand (1993). **Σ**τὸ κείμενο αὐτὸ μὲ ἀποστροφή ἀναφέρονται ὅλοι, ὄχι μόνο γιατί μὲ ὑπογραφὲς Ὁρθοδόξων νομιμοποιήσαμε καὶ ἀποδεχθήκαμε τὴν ἱστορικὴ ὑπαρξὴ τῆς Οὐνίας, ἀλλὰ καὶ γιατί γιὰ πρώτη φορὰ Ὁρθόδοξοι θεολόγοι σὲ Διάλογο ἀθετοῦν τὴν σταθερὴ καὶ καθγιασμένη πατερικὴ παράδοση αἰῶνων, ἀρνούμενοι ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. **Δ**έχονται ὅτι συναποτελεῖ μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τὴν Μία Ἐκκλησία, ὅτι ἀπὸ κοινοῦ οἱ δύο εἶναι συνυπεύθυνες γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι ἀμφότερες ἔχουν ἔγκυρα μυστήρια, ἀποστολικὴ διαδοχὴ. **Χ**άρη, γι' αὐτὸ καὶ ἀποκλείεται ὁ ἀναβαπτισμὸς ὄσων προσέρχονται ἀπὸ τὴν μία στὴν ἄλλη Ἐκκλησία⁷. **Π**οιὸς θὰ μπορούσε νὰ ὑποστηρίξει

7. Στὶς παραγράφους 13 καὶ 14 τοῦ κοινοῦ Κειμένου τοῦ Διαλόγου π.χ. γράφονται ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: «Καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς ἀναγνωρίζεται ὅτι αὐτὸ ποῦ ὁ Χριστὸς ἐνεπιστεύθη στὴν Ἐκκλησία Του –ὁμολογία τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, συμμετοχὴ στὰ ἴδια μυστήρια, πρὸ πάντων στὴ μοναδικὴ Ἱερωσύνη ποῦ τελεῖ τὴ μοναδικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀποστολικὴ διαδοχὴ τῶν ἐπισκόπων– δὲν δύναται νὰ θεωρῆται ὡς ἰδιοκτησία τῆς μιᾶς μόνον ἀπὸ τὶς Ἐκκλησίες μας. Στὰ πλαίσια

τὸ ἀπαράδεκτο κείμενο τῆς Ραβέννας γιὰ τὸ παγκόσμιο πρωτεῖο τοῦ πάπα καὶ κατ' ἀναλογίαν γιὰ τὸ πρωτεῖο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τὸ ὁποῖο εἰσάγεται, ἀπορρίπτεται, ἐπαναφέρεται, διορθώνεται καὶ ξαναδιορθώνεται καὶ οὐδέποτε θὰ γίνεи δεκτὸ ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους; **Τὰ** ἴδια καὶ χειρότερα προβλήματα ὑπάρχουν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Διαλόγους, ἰδιαίτερα μὲ τοὺς Προτεστάντες, ὅπου ἡ ἱερωσύνη τῶν γυναικῶν, ὁ γάμος τῶν ὁμοφυλοφίλων, ἡ χειροτονία ὁμοφυλοφίλων καὶ πλεῖστες ἄλλες ἀκρότητες, ἔπρεπε, ἤδη νὰ εἶχαν ὀδηγήσει σὲ διακοπὴ τοὺς ἀντιστοίχους διαλόγους.

* * *

Οἱ διαπιστώσεις αὐτὲς δὲν προέρχονται ἀπὸ κάποιους ζηλωτὲς, παραδοσιακοὺς, ἀκραίους συντηρητικοὺς θεολόγους, ἀλλὰ ἀπὸ οἰκουμενιστὰς κληρικοὺς καὶ θεολόγους ποὺ μετέχουν στοὺς Διαλόγους.

Ἐτσι π.χ. ὁ μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος στὴν ἀναφερθεῖσα ἐνημέρωση τῆς Ἱεραρχίας στὶς 14 Ὀκτωβρίου τοῦ 2014, ἀφοῦ ἀπέκρυψε τὴν διαγραφὴ τῶν παραγράφων γιὰ τοὺς Διαλόγους στὸ νέο κείμενο, παρουσίασε τὰ τῶν Διαλόγων μὲ βάση τὸ παλαιὸ κείμενο καὶ καθησύχασε τοὺς ἀρχιερεῖς συμπερασματικὰ μὲ ἐκτιμήσεις καὶ προτάσεις ἐξαιρετικές, τὶς ὁποῖες ὁμως ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔπρεπε νὰ ζητήσει νὰ ἐνταχθοῦν καὶ νὰ ἀξιοποιηθοῦν στὸ νέο ἐνοποιημένο κείμενο. **Δ**ιαφορετικὰ παρουσιάζεται διπρόσωπος καὶ δίψυχος, μὲ ἄλλο πρόσωπο στὴν Ἐκκλησία καὶ ἄλλο στοὺς φίλους τοῦ Οἰκουμενιστὰς. **Αὐ**τὲς μάλιστα τὶς προτάσεις καὶ ἐκτιμήσεις πρέπει νὰ ζητήσει ἡ Ἱεραρχία νὰ προωθηθοῦν στὸ νέο κείμενο κατὰ τὴν ἐξαγγελθεῖσα συνέλευσή της τὸν ἐγγίζοντα Μάρτιο.

Ἄγει ὁ μητροπολίτης Μεσσηνίας καὶ συμφωνοῦμε ἀπολύτως μὲ τὰ λεγόμενα, ἐκτὸς τῶν ἀκροτελευτίων περὶ συνεχίσεως τῶν Διαλόγων, ὡς ἀκαδημαϊκῶν καὶ κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων καὶ τῆς διαφαινομένης θετικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν δογματικῶν πορισμάτων τοῦ Διαλόγου μὲ τοὺς Ἀντιχαλκηδονίους-Μονοφυσίτες:

«Ἐπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτήν, ἐν τῷ συγκεκριμένῳ Κειμένῳ, δεόν ὅπως

αὐτὰ εἶναι προφανὲς ὅτι κάθε εἶδους ἀναβαπτισμὸς ἀποκλείεται. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ ἡ Ὁρθόδοξος καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζονται ἀμοιβαίως ὡς “ἀδελφὲς Ἐκκλησίες”, ὑπεύθυνες ἀπὸ κοινοῦ γιὰ τὴ διατήρησι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ στὴν πιστότητα πρὸς τὸ Θεῖο Σχέδιο. • Ὁλόκληρο τὸ κείμενο καὶ εὐρύτερη κριτικὴ βλ. εἰς Πρωτοπρεσβυτέρου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΗΣΗ, *Ὀνία*. Ἡ καταδίκη καὶ ἡ ἀθώωση, Θεσσαλονίκη 2002.

συνεκτιμηθῶσι μετ' ἰδιαιτέρας εὐαισθησίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀξιολόγησις τῆς μελλοντικῆς πορείας τῶν συγκεκριμένων Διαλόγων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ προοπτικὴ αὐτῶν. **Ἦδη** ἔχουν ἀποδυναμωθεῖ αἱ προοπτικαὶ τοῦ θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν, κατόπιν τῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς χειροτονίας γυναικῶν εἰς τὴν ἱερατικὴν καὶ χαρισματικὴν ἱερωσύνην (1977, 2013 καὶ 2014), ἀνεκόπη ἡ ἀξιολόγησις τοῦ θεολογικοῦ ἔργου τοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Παλιοκαθολικῶν, κατόπιν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν, εἰς ὀρισμένας τοπικὰς παλαιοκαθολικὰς κοινότητες, καὶ τῆς υἰοθετήσεως τῆς μυστηριακῆς διακονίας (Intercommunion), ἄνευ τῆς προϋποτιθεμένης “κοινωνίας ἐν τῇ πίστει”.

Εἰς πορείαν κριτικῆς ἀξιολογήσεως τῶν ποιμαντικῶν καὶ λειτουργικῶν θεμάτων εὐρίσκεται ὁ Διάλογος μετὰ τῶν Ἀντιχάλκηδονίων Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ σκιάζεται ὁ Διάλογος μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, τόσον ἐκ τῆς προσηλυτιστικῆς δράσεως τῆς Οὐνίας, ὅσον καὶ ἐκ τῆς δυσκολίας κατανοήσεως λειτουργίας καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ πρωτείου ἐν τοῖς πλαισίοις τῆς Συνόδου καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δομῶν.

Τέλος, ἐνῶ οἱ Διάλογοι μετὰ τῶν Λουθηρανῶν καὶ τῶν Μετερρυθμισμένων εἶχαν ἀνοίξει νέας προοπτικὰς, διὰ μίαν ἀναθεώρησιν τῶν βασικῶν θεολογικῶν τῶν θέσεων, περὶ Ἐκκλησίας καὶ ἱερῶν Μυστηρίων, ἡ εἰσαγωγή τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν εἰς τὸ ἰδιότυπον αὐτῶν ἱερατεῖον, ὑποβάθμισεν τὰς προοπτικὰς τῶν συγκεκριμένων Διαλόγων, παρὰ τὰς σημαντικὰς θεολογικὰς συγκλίσεις εἰς τὰ κοινὰ θεολογικὰ κείμενα, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς πατερικῆς παραδόσεως.

Ἡ μελλοντικὴ συνέχισις ὅλων τῶν προαναφερθέντων διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων δὲν ὑπηρετεῖ πλέον οὐδὲν ἕτερον εἰ μὴ μόνον τὴν διατήρησιν τῶν καλῶν σχέσεων καὶ τὴν διακριτικὴν συνεργασίαν ἐπὶ θεμάτων οὐχὶ θεολογικῶν, ἀλλὰ κυρίως ἐπὶ θεμάτων ἀκαδημαϊκῶν, συναντήσεων καὶ ἀντιμετωπίσεως κοινῶν κοινωνικῶν προβλημάτων».

Οἱ ἴδιες ἀνησυχίες ἐκφράσθησαν γιὰ ὅλους τοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους καὶ κατὰ τὴν Σύναξιν τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου στὸ Φανάρι (29 Αὐγούστου - 3 Σεπτεμβρίου 2015).

Ἐνδεικτικῶς θὰ παραθέσουμε ἐδῶ ὅσα εἶπε προβεβλημένο στέλεχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὸ χῶρο τῆς «Οἰκουμενικῆς Κινήσεως», ὁ μητροπολίτης Σασίμων Γεννάδιος σὲ εἰσήγησίν του μὲ θέμα «Ὁ Διεθνὴς Θεολογικὸς Διάλογος μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας. Ἡ προβληματικὴ τοῦ Διαλόγου καὶ προοπτικαὶ διὰ τὸ μέλλον».

Παραπέμποντας στὸ Τελικὸ Κείμενο Ἀξιολογήσεως τοῦ Διαλό-

γου πού συντάχθηκε μετὰ τὸ τέλος τῆς Διορθοδόξου Συναντήσεως πού ἐγίνε ἀπὸ 2-5 Μαΐου 2011 στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Πεντέλη μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως τριάντα ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἑναρξη τοῦ Διαλόγου (1981-2011) εἶπε τὰ ἐξῆς στοὺς Ἱεράρχες τοῦ Θρόνου:

« α) Διὰ τοῦ μέχρι τοῦδε ἐπιτελεσθέντος θεολογικοῦ ἔργου τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν διαρρεύσασαν τριακονταετίαν οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ οἱ Λουθηρανοὶ ἔχουν ἔλθει ἐγγύτερον, κατανοοῦντες καλλίτερον τὴν θεολογίαν ἀμφοτέρων καὶ ἀναγνωρίζοντες ὅτι ὁ ἀμοιβαῖος ἐμπλουτισμὸς ἐκ τῆς διαλογικῆς πορείας τυγχάνει πολυδιάστατος καὶ πολυσήμαντος,

β) ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, παρὰ ταῦτα, ἐκφράζει τὴν ἐντεινομένην ἀνησυχίαν αὐτῆς σχετικῶς πρὸς τὰς παρατηρουμένας προσφάτους ἐξελίξεις εἰς τὸν χῶρον τοῦ Λουθηρανισμοῦ εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὸν “γάμον ὁμοφυλοφίλων” καὶ τὴν “Χειροτονίαν τῶν Γυναικῶν”. Αἱ ἐξελίξεις αὗται συνδέονται μὲ τὴν θεολογικὴν μέθοδον καὶ τὴν νέαν ἐρμηνευτικὴν προσέγγισιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως πρὸς κατοχύρωσιν τῶν ὡς ἄνω ἐξελίξεων, δύναται δὲ νὰ θέσωσιν ὑπὸ προϋποθέσεις ἐν κινδύνῳ τὰ ὅσα ἄχρι τοῦδε ἐπετεύχθησαν εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ εἰρημένου Θεολογικοῦ Διαλόγου,

γ) πλέον συγκεκριμένως, εἰς τὸ θέμα τῆς ὁμοφυλοφιλίας, τῆς ἐπενολογήσεως δηλαδὴ σχέσεων μεταξὺ ἀτόμων τοῦ ἰδίου φύλου, τῆς τελέσεως γάμων ἢ τῆς συμβιώσεως αὐτῶν, οἱ Ὁρθόδοξοι θεωροῦν τὴν νεωτερικὴν ἠθικὴν συμπεριφορὰν ἐν προκειμένῳ ὡς ἀπόκλινσιν τῶν Λουθηρανῶν ἐκ τῆς παραδοσιακῆς Χριστιανικῆς ἠθικῆς, ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν υἰοθέτησιν ἐκ μέρους Ὁρθοδόξων Ἱεραρχῶν, Καθηγητῶν Πανεπιστημίου καὶ μερίδος πιστῶν, μιᾶς ἀρνητικῆς στάσεως ἔναντι τοῦ εἰρημένου διμεροῦς Διαλόγου ἐν γένει. Σημειωτέον ὅτι, τινὲς ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐξέφρασαν καὶ γραπτῶς τὰς ἀνησυχίας των διὰ τὰς ὡς ἄνω ἀποκλίσεις, καὶ

δ) τὸ ζήτημα τῆς “Χειροτονίας τῶν Γυναικῶν” εἰς τὰς Λουθηρανικὰς Ἐκκλησίας τυγχάνει μείζονος σπουδαιότητος. Ἄν καὶ ἡ πρακτικὴ αὕτη εὑρίσκετο ἐν ἰσχυῖ ἤδη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ παρόντος Διαλόγου, ὡστόσο, λαμβάνει ὅλον καὶ μεγαλύτερας διαστάσεις, χωρὶς νὰ ἐκλείπουν καὶ περιπτώσεις “Χειροτονίας Γυναικῶν” εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα. Ἡ νέα αὕτη πραγματικότης ἐν τῇ Λουθηρικῇ Ἐκκλησίᾳ συνιστᾷ μείζον τι ἐμπόδιον πρὸς ὀλοκλήρωσιν τοῦ θεολογικοῦ ἔργου τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς καὶ συμβάλλει εἰς τὴν δημιουργίαν ἰσχυρῶν ἀντιδράσεων ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς διακοπῆς τοῦ ἐν λόγῳ Διαλόγου.

6. Ἄντι νὰ ἀναφερθοῦν στὴν ἀποτυχία τῶν Διαλόγων τὴν ἔκρυσαν

Τὰ ἐλάχιστα ποὺ παραθέσαμε ἐδῶ γιὰ δύο Θεολογικοὺς Διαλόγους ἰσχύουν γιὰ τὸ σύνολο αὐτῶν καὶ γιὰ τὸν καθένα ξεχωριστά. **Γι'** αὐτὸ καὶ ἡ Γ' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξη Διάσκεψη (1986) στὸ κείμενο ποὺ ἐτοίμασε τότε καὶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ σεβαστό, διότι συχνὰ οἱ Οἰκουμενισταὶ ὁμιλοῦν γιὰ σεβασμὸ τῶν πανορθοδόξων ἀποφασισθέντων, ἀναφερόταν σὲ ὅλους τοὺς Διαλόγους ξεχωριστά.

Ἐπειδὴ ὅμως τώρα μετὰ ἀπὸ τριάντα-σαράντα ἔτη ἡ διεξαγωγὴ τῶν Διαλόγων ἔχει ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα, καὶ πολλοὶ ὁμιλοῦν γιὰ *Βατερλὼ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ* στοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους, παραδέχονται δὲ καὶ οἱ Οἰκουμενισταὶ ὅτι οἱ Διάλογοι τίθενται σὲ κίνδυνο, πολλὰς ἐκκλησίες ἀνησυχοῦν γιὰ τὶς ἐξελίξεις καὶ ἀποκλίσεις, ὑπάρχουν ἰσχυρὲς ἀντιδράσεις ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς διακοπῆς τῶν Διαλόγων καὶ ὅτι ἡ συνέχιση τῶν Διαλόγων δὲν ὑπηρετεῖ πλέον τὸν τεθέντα σκοπὸ τῆς μαρτυρίας τῆς πίστεως, γιὰ ὅλα αὐτὰ οἱ πατριάρχες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ οἱ συνεργάτες τους, ἀντὶ νὰ ἐπικαιροποιήσουν τὰ κείμενα παρουσιάζοντας τὶς ἀνησυχητικὲς καὶ ἐπικίνδυνες ἐξελίξεις, ἀποφάσισαν νὰ κολοβώσουν τὸ κείμενο, νὰ ἀφαιρέσουν τὶς περὶ Διαλόγων παραγράφους, νὰ νοθεύσουν καὶ νὰ κουτσουρέψουν τὸ κείμενο, ὅπως νόθευαν καὶ οἱ Παπικοὶ κείμενα Πατέρων στὴν ψευδοσύνοδο Φερράρας-Φλωρεντίας.

Γιατὶ διαφορετικὰ θὰ ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ ἀπολογοῦνται ἐν Συνόδῳ καὶ νὰ ὑποστηρίζουν τοὺς κατὰ γενικὴ ὁμολογία καὶ παραδοχὴ ἀποτυχημένους Θεολογικοὺς Διαλόγους. **Κυριολεκτικὰ** ἰσχύει ἐδῶ ἡ παροιμία «πονάει κεφάλι, κόψε κεφάλι». **Ἔχουν** προβλήματα οἱ Διάλογοι; **Κρύψε** τα, ἀποκεφαλίζοντας τοὺς Διαλόγους.

Ἐπειδὴ, ὅμως, παρὰ ταῦτα, στὸ νέο ἐνοποιημένο κείμενο ἀφιερώνονται γενικόλογες παράγραφοι στὴν χρησιμότητα καὶ ἀναγκαιότητα τῶν Διαλόγων, χωρὶς νὰ παρουσιάζονται τὰ προβλήματα, κάποιες αὐτοκέφαλες ἐκκλησίες, ποὺ ἀνησυχοῦσαν καὶ ἀνησυχοῦν, πρέπει εὐθαρσῶς, ἀποστολικῶς καὶ πατερικῶς νὰ ζητήσουν τὴν διακοπὴ τῶν ὄχι μόνον ἀνωφελῶν ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνων Διαλόγων κατὰ γενικὴ παραδοχὴ.

Αὐτὸ συνιστᾷ ἡ Ἁγία Γραφὴ διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, «*αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ*»⁸, αὐτὸ ἔπρατταν οἱ Ἅγιοι Πατέρες, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε διεξήγαγαν διά-

8. *Τίτ.* 3,10.

λογο «ἐπὶ ἴσοις ὅροις» μὲ τοὺς αἰρετικούς, κατὰ τὸν νεοφανῆ καὶ ἀντορθόδοξο τρόπο τοῦ σήμερα, ἀλλὰ ἐν Συνόδῳ, γιὰ νὰ διαπιστώσουν τὴν Ὁρθοδοξία τους καὶ στὴν συνέχεια ἂν ἐπέμεναν στὴν πλάνη, ὅπως ἐπιμένουν οἱ σημερινοὶ συνομιληταὶ μας, νὰ τοὺς καταδικάσουν καὶ νὰ τοὺς ἀναθεματίσουν.

Αὐτὸ ἔπραξε στὰ νεώτερα χρόνια ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Β΄ ὁ Τρανός, ὅταν στὸν δι' ἀλληλογραφίας διάλογο ποὺ ἀνοίξε μὲ τοὺς Προτεστάντες θεολόγους τῆς Τυβίγγης στὴν δεύτερη «Ἀπόκρισή» του (1581), μόλις διεπίστωσε σύντομα ὅτι ἐμμένουν στὶς πλάνες καὶ ἀπορρίπτουν τὴν διδασκαλία τῶν Ἀγίων Πατέρων, «τῶν φωστήρων καὶ θεολόγων τῆς Ἐκκλησίας», διέκοψε τὴν ἐπικοινωνία καὶ τοὺς ἄφησε νὰ βαδίζουν τὸν δικό τους δρόμο:

«Ὡστε τὸ καθ' ἡμᾶς ἀπαλλάξατε τῶν φροντίδων ἡμᾶς. Τὴν ὑμετέραν οὖν πορευόμενοι μηκέτι μὲν περὶ δογμάτων, φιλίας δὲ μόνης ἔνεκα εἰ βουλητόν, γράφετε»⁹.

7. Ἀποκρύπτουν τὶς δυσμενεῖς ἐξελίξεις

στὸν χῶρο τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ μεθοδεύουν

τὴν πανορθόδοξη ἀποδοχή του

Οἱ κατευθύνοντες καὶ διευθύνοντες τὰ τῆς Συνόδου πράττουν τὰ ἴδια καὶ μὲ τὸ λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν», ποὺ ἀποτελεῖ τὸν κύριο ἐκφραστή τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ὅπως ἀφήρεσαν τὰ περὶ Διαλόγων ἀπὸ τὸ κείμενο «*Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον*», ἔτσι ἀφήρεσαν τὸν τίτλο καὶ τὶς μισὲς παραγράφους ἀπὸ τὸ κείμενο τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως ποὺ ἔφερε τὸν τίτλο «*Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις*», δηλαδὴ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. **Ἀ**πὸ τὰ δώδεκα ἄρθρα τοῦ κειμένου κράτησαν μόνον τὰ ἑξί. **Αὐ**τὰ ποῦ κράτησαν τὰ ἄλλαξαν, πρόσθεσαν δὲ καὶ ἄλλα ἄρθρα, ἐκκωφαντικῶς ἀπαράδεκτα γιὰ τὴν ἀσάφεια καὶ τὴν σύγχυση, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ θεμελιώσουν τὴν ἐκκλησιαστικότητα τῶν αἱρέσεων καὶ τὴν ἀναγνώριση τοῦ βαπτίσματός των, καὶ νὰ τρομοκρατήσουν μὲ ἀπειλὲς ὅσους κατὰ καθῆκον, ἀπολύτως κανονικό, θὰ κρίνουν καὶ θὰ ἀξιολογήσουν τὶς ἀποφάσεις τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

Ὁ παλαιὸς τίτλος τοῦ κειμένου «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ

9. Ι. ΚΑΡΜΠΗ, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 489.

Οικουμενική Κίνησης» απορρίφθηκε και εξαφανίσθηκε για τὸν ἴδιο λόγο ποὺ εξαφανίσθηκαν στὸ ἄλλο κείμενο οἱ Θεολογικοὶ Διάλογοι. **Γ**ιὰ νὰ μὴ προσεχθεῖ δηλαδή τὸ κείμενο, ὡς ἀσχολούμενο μὲ τὸν Οἰκουμενισμό, καὶ προσελκύσει τὴν προσοχὴ καὶ τῶν ἱεραρχῶν καὶ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. **Α**πὸ τοὺς τίτλους τῶν θεμάτων δὲν προκύπτει τώρα σαφῶς ὅτι ἡ Σύνοδος θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸν Οἰκουμενισμό, τοῦ ὁποῖου τὴν καταδίκη περιμένουν οἱ περισσότεροι.

Αν ἐξαίρεσει κανεὶς μία ὁμάδα ἐπαγγελματιῶν Οἰκουμενιστῶν, ποὺ κατευθύνουν τὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐπὶ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα καὶ ἀποτελοῦν ἐλάχιστη μειοψηφία στὸ σύνολο τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, οἱ περισσότεροι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἀλλὰ καὶ οἱ περισσότερες τοπικὲς ἐκκλησίαι συμμετέχουν μὲ ἐπιφυλάξεις καὶ ἐνδοιασμοὺς στὸ λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν», πολλὲς ἔχουν ἀποχωρήσει ὅπως ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων, ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια, καὶ οἱ Ἐκκλησίαι Γεωργίας καὶ Βουλγαρίας, ἐδῶ καὶ μία εικοσαετία καὶ ἐμμένουν στὴν ἀποχώρηση, παρὰ τὶς πανταχόθεν πιέσεις ποὺ ὑφίστανται γιὰ νὰ ἐπανεέλθουν. **Η** Ἐκκλησία τῆς Σερβίας μὲ συνοδικὴ ἀπόφαση τοῦ 1997 εἶχε ἀποφασίσει τὴν ἀποχώρηση, ὅπως καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας· ἀμφότερες προκάλεσαν τὴν «Διορθόδοξη Συνάντηση τῆς Θεοσσαλονίκης» τοῦ 1998, μετὰ ἀπὸ τὴν ὁποία μὲ βαριὰ καρδιά, γιὰ νὰ μὴ διασπάσουν τὴν πανορθόδοξη ἐνότητα, ἀποφάσισαν νὰ παραμείνουν.

Εἶναι μάλιστα χαρακτηριστικό, ὅτι ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία ἐζήτησε ἐνωρίτερα τὴν γνώμη τοῦ Γέροντος τότε καὶ καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς, τώρα δὲ Ἁγίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας π. Ἰουστίνου Πόποβιτς γιὰ τὸ ἂν πρέπει νὰ συμμετέχουν σὲ οἰκουμενιστικὲς ἐκδηλώσεις καὶ ἐνέργειες. **Κ**αὶ ὁ εὐλογημένος Ἅγιος στὴν σχετικὴ γνωμάτευσή του τὸν Νοέμβριο τοῦ 1974 μεταξὺ ἄλλων, ἔγραψε καὶ τὰ ἑξῆς:

*«Πανιερώτατε καὶ Ἅγιοι Συνοδικοὶ Πατέρες, ἕως πότε θὰ ἐξευτελίζωμεν δουρικῶς τὴν Ἁγίαν μας Ὁρθόδοξον Ἁγιοπατερικὴν καὶ Ἁγιοσαββιτικὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς οἰκτρῶς καὶ φρικωδῶς ἀντιαγιοπαραδοσιακῆς στάσεώς μας ἔναντι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τοῦ λεγομένου Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν; **Ε**ντροπὴ καταλαμβάνει πάντα εἰλικρινῆ ὀρθόδοξον, ἀνατραφέντα ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῶν ἁγίων Πατέρων, ὅταν ἀναγινώσκη, ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι συνέδριοι τῆς 5ης Πανορθόδοξου διασκέψεως τῆς Γενεύης (8-16 Ἰουνίου 1968), σχετικῶς πρὸς τὴν συμμετοχὴν ὀρθοδόξων εἰς τὸ ἔργον τοῦ “Παγκο-*

σμίον Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν”, ἔλαβον τότε τὴν ἀπόφασιν “ὅπως ἐκφρασθῆ ἡ κοινὴ ἐπίγνωσις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ ὀργανικὸν μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν” (βλ. Glasnik S. D. Crkve, Βελιγράδιον, ἀρ. 8/1968, σ. 168).

Αὕτη ἡ ἀπόφασις εἶναι κατὰ τὴν ἀνορθοδοξίαν καὶ ἀντιορθοδοξίαν τῆς ἀποκαλυπτικῶς φρικαλέα. **Ἦτο** ἄραγε ἀπαραίτητον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, αὐτὸ τὸ πανάχραντο Θεανθρώπινον σῶμα καὶ ὀργανισμὸς τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, νὰ ταπεινωθῆ τόσον τερατωδῶς, ὥστε οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς θεολογίας, ἀκόμη καὶ ἱεράρχαι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ Σέρβοι, νὰ ἐπιζητοῦν τὴν “ὀργανικὴν” μετοχὴν καὶ συμπερίληψιν εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, τὸ ὅποιον, κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον, γίνεται εἰς νέος ἐκκλησιαστικὸς “ὀργανισμὸς”, μία “νέα Ἐκκλησία” ὑπεράνω τῶν ἐκκλησιῶν, τῆς ὁποίας αἱ Ὁρθόδοξοι καὶ μὴ ὀρθόδοξοι ἐκκλησῖαι ἀποτελοῦν μόνον “μέλη” (“ὀργανικῶς” μεταξὺ τῶν συνδεδεμένα!); **Ἄλλοίμονον, ἀνήκουστος προδοσία!**¹⁰.

Τὸ Ἅγιον Ὅρος μὲ πολλαπλᾶ ἔγγραφα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος διαμαρτυρήθηκε πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο γιὰ τὶς οἰκουμενιστικὰς ἐνέργειαι καὶ διακηρύξεις τῶν τριῶν τελευταίων πατριαρχῶν (Ἀθηναγόρου, Δημητρίου, Βαρθολομαίου), προέβη δὲ ἐπὶ τρία ἔτη (1969-1972) στὴν διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ πατριάρχου Ἀθηναγόρου, συμφωνοῦντος καὶ παρακινουῦντος καὶ τοῦ Ἁγίου Παΐσιου, τοῦ ὁποίου εἶναι γνωστὴ ἡ χαριτωμένη κριτικὴ γιὰ τὸν Ἀθηναγόρα καὶ τοὺς φιλενωτικούς σὲ γράμμα πού ἔστειλε πρὸς τὸν Γέροντα Χαράλαμπο Βασιλόπουλο, ἰδρυτὴ καὶ ὑπεύθυνον τότε τῆς ἐφημερίδος «Ὁρθόδοξος Τύπος», ἡ ὁποία ἐδῶ καὶ πενήντα χρόνια πρωτοστατεῖ στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ ὀρθῶς χαρακτηρίσθηκε ὡς ἡ «ναυαρχίδα τοῦ ἀντιοικουμενιστικοῦ κινήματος». Δεύτερος Ἅγιος τῶν καιρῶν μας ἀντίθετος μὲ τὸν Οἰκουμενισμόν, ὁ Ἅγιος Παῖσιος, ὑπάρχει δὲ καὶ τρίτος ἀντιοικουμενιστής, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χοζεβίτης, ὁ Ρουμᾶνος, ὁ προσφάτως ἀγιοκαταταγείς ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων. **Ἔχουν** οἱ οἰκουμενισταὶ νὰ μᾶς ὑποδείξουν κάποιον Ἅγιο, παλαιὸν ἢ νέον, ὑποστηρικτὴν τῶν παλαιῶν αἱρέσεων καὶ τῆς νέας παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ;

Γράφει λοιπὸν ὁ Ἅγιος Παῖσιος:

«Φαντάζομαι ὅτι θὰ καταλάβουν ὅλοι, ὅτι τὰ γραφόμενά μου δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνας βαθύς μου πόνος διὰ τὴν γραμμὴν καὶ κοσμικὴν ἀγάπην δυστυχῶς τοῦ πατέρα μας κ. Ἀθηναγόρα. **Ὅπως φαίνεται,**

10. βλ. ὅλη τὴ γνώματευση εἰς Θεοδορομία 14 (2012) 425-432.

ἀγάπησε μιὰν ἄλλην γυναικα μοντέρνα, ποὺ λέγεται Παπικὴ Ἐκκλησία, διότι ἡ Ὁρθόδοξος Μητέρα μας δὲν τοῦ κάμνει καμμίαν ἐντύπωσι, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ σεμνή. **Αὐτὴ** ἡ ἀγάπη, ποὺ ἀκούσθηκε ἀπὸ τὴν Πόλι, βρῆκε ἀπήχησι σὲ πολλὰ παιδιὰ του, ποὺ τὴν ζοῦν εἰς τὰς πόλεις. Ἄλλωστε αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας: ἡ οἰκογένεια νὰ χάσῃ τὸ ἱερὸ νόημά της ἀπὸ τέτοιου εἶδους ἀγάπες, ποὺ ὡς σκοπὸν ἔχουν τὴν διάλυσιν καὶ ὄχι τὴν ἔνωσιν.

Μὲ μία τέτοια περίπου κοσμικὴ ἀγάπη καὶ ὁ Πατριάρχης μας φθάνει στὴ Ρώμη. **Ἐνῶ** θὰ ἔπρεπε νὰ δείξῃ ἀγάπη πρῶτα σὲ μᾶς τὰ παιδιὰ του καὶ στὴ μητέρα μας Ἐκκλησία, αὐτός, δυστυχῶς, ἔστειλε τὴν ἀγάπη του πολὺ μακριά. **Τὸ** ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ἀναπαύσῃ μὲν ὅλα τὰ κοσμικὰ παιδιὰ, ποὺ ἀγαποῦν τὸν κόσμον καὶ ἔχουν τὴν κοσμικὴν αὐτὴν ἀγάπην, νὰ κατασκανδαλίσῃ, ὅμως, ὅλους ἐμᾶς, τὰ τέκνα τῆς Ὁρθοδοξίας, μικρὰ καὶ μεγάλα, ποὺ ἔχουν φόβον Θεοῦ.

Μετὰ λύπης μου, ἀπὸ ὅσους φιλενωτικὸς ἔχω γνωρίσει, δὲν εἶδα νὰ ἔχουν οὔτε ψίχα πνευματικὴ οὔτε φλοιό. **Ξέρουν**, ὅμως, νὰ ὀμιλοῦν γιὰ ἀγάπη καὶ ἐνότητα, ἐνῶ οἱ ἴδιοι δὲν εἶναι ἐνωμένοι μὲ τὸν Θεόν, διότι δὲν τὸν ἔχουν ἀγαπήσει»¹¹.

Ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἱεροκοινοτικῶν ἐγγράφων τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐναντίον τῶν οἰκουμενιστικῶν ἐνεργειῶν καὶ δηλώσεων κορυφαία ἐνέργεια γιὰ τὴν ἐπιστημοσύνη, τὴν ὁμολογιακὴ ἀκρίβεια καὶ τὴν ὀρθοφροσύνη εἶναι τὸ «Υπόμνημα περὶ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν» τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ὑπογραφόμενον ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἱεροκοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸν ἀείμνηστο Καθηγούμενον τῆς Ἱ. Μ. Γρηγορίου Γέροντα Γρηγόριο (Καψάνη), τὸν Καθηγούμενον τῆς Ἱ. Μ. Βατοπαιδίου Γέροντα Ἐφραίμ καὶ τὸν Γέροντα Μοναχὸ Λουκᾶ τῆς Ἱ. Μ. Φιλοθέου.

Πρόκειται οὐσιαστικῶς γιὰ ἐκτενὴ πραγματεία, ὅπου παρουσιάζονται ἱστορικὰ καὶ θεολογικὰ ἢ ἴδρυση καὶ ἢ πορεία τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» καὶ ὅλες οἱ ἐπιφυλάξεις καὶ οἱ προβληματισμοὶ τῶν Ὁρθοδόξων. **Ἀπὸ** τὰ συμπεράσματα καὶ τὶς προτάσεις ἐπιλέγουμε τρεῖς παραγράφους:

«Ἡ διακοπὴ τῶν σχέσεων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μὲ τὸ Π.Σ.Ε. ἦταν ἓνα μόνιμον ἐρώτημα ποὺ συνεχίζει νὰ εἶναι ἐπίκαιρον, ὅσο οἱ προτεσταντικὲς ἐκκλησίαι-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. δὲν φαίνεται νὰ ἀφίστανται τῶν ἐκκλησιολογικῶν τους προϋποθέσεων. **Οἱ** Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μὲ τὴν

11. Ὁλόκληρη τὴν ἐπιστολὴν ποὺ ἐστάλη τὸ 1969 βλ. εἰς *Θεοδρομία* 12 (2010) 420-423.

συμμετοχή τους στο Π.Σ.Ε. δείχνουν στην πράξι ότι παραιτούνται από την ἐκκλησιολογική τους ταυτότητα. **Σ**τὸ σημεῖο αὐτὸ οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, ἀπέχοντες τυπικὰ ἀπὸ τὸ Π.Σ.Ε., εἶναι συνεπέστεροι στὴν ἐκκλησιολογία τους ἀπὸ ὅ,τι εἴμαστε οἱ Ὁρθόδοξοι στὴν δική μας.

Οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν κερδίζουμε τίποτε ἀπὸ τὴν συμμετοχή μας στὸ Π.Σ.Ε. **Α**ντίθετα, ἀποκομίζουμε ζημία καὶ φθορά. **Η** ἀποστολή μας, νὰ κηρύξουμε τὸ μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους, δὲν εὐδοῦνται, ἐπειδὴ οἱ Προτεστάντες στὸ Π.Σ.Ε. δὲν προσανατολίζονται πρὸς ἀποδοχὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ πρὸς συνύπαρξι μαζί της στὸ ἐπιδιωκόμενο μὶσθωμα τῶν πλήρως ἀλληλοαναγνωριζομένων ἐκκλησιῶν. **Ο** προσανατολισμὸς τους αὐτὸς εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ἐκκλησιολογία τους. **Ο**ἱ Ὁρθόδοξοι ὅμως μπορούμε νὰ συμμετέχουμε σὲ ἓνα Ὁργανισμό (τὸ Π.Σ.Ε.), τοῦ ὁποῖου ἡ σύστασις, ἡ δομὴ καὶ λειτουργία βασίζονται στὴν προτεσταντικὴ ἐκκλησιολογία, χωρὶς ἡ συμμετοχή μας νὰ σημαίνει παραίτησι ἀπὸ τὴν ἐκκλησιολογία μας;

Η συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων στὸ Π.Σ.Ε. δὲν ἀποβαίνει πρὸς ὄφελος οὔτε τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οὔτε τῶν ἑτεροδόξων, ἀλλὰ οὔτε καὶ λυσιτελεῖς εἶναι γιὰ τὴν ποθουμένη ἐνότητα ὄλων τῶν Χριστιανῶν στὴν ἀληθινὴ ἀποστολικὴ Πίστι καὶ τὴν Ἐκκλησία τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων. **Μ**ήπως ἐπέστη ὁ καιρὸς οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες νὰ διακόψουν τὶς σχέσεις τους μὲ τὸ Π.Σ.Ε.¹²;

Συνεχίζεται.

12. Ὁλόκληρο τὸ Ὑπόμνημα βλ. εἰς Θεοδρομία 10 (2008) 207-272.